

Antwoordblad – Ben ik een kunstenaar?

Kunst is er in alle soorten.

Soms groot, soms klein. Soms oud, soms juist heel modern.

Je vindt het in musea, op straat of zelfs online.

Misschien vind jij het mooi, of juist helemaal niet!

Kunst wordt gemaakt door kunstenaars.

En die kunstenaar mag bepalen wat er met zijn of haar werk gebeurt.

En als jij zelf iets origineels maakt, ben jij ook een kunstenaar.

Maar: mag iedereen zomaar jouw kunst gebruiken?

En mag jij een foto van andermans kunst op je Insta zetten of in je werkstuk plakken?

In deze les leer je wat wél en niet mag als het gaat om kunst, AI en auteursrecht.

Opdracht 1: Wat mag je met AI en kunst?

Je hebt in de video gezien dat Omari een belangrijke vraag stelde:

“Wat als ik een schilderij in een AI-programma stop, er een Pokémonversie van laat maken en die op een T-shirt zet om te verkopen?”

Het antwoord was: “Nee, dat mag niet.”

Maar het ligt soms wat ingewikkelder. In deze opdracht denk je na over wat je wél en niet mag doen met kunst en AI.

1. Je gebruikt een schilderij van Vincent van Gogh in een AI-programma.

Je laat daar een nieuwe, kleurrijke versie van maken.

Je zet die op een T-shirt en verkoopt het.

Wat denk jij? Mag dat?

Dat mag

Waarom wel of niet?

Vincent van Gogh is al meer dan 70 jaar geleden overleden. Zijn werk is niet meer beschermd door het auteursrecht. Dus je mag zijn schilderijen gebruiken, ook in bewerkte vorm met AI.

2. Je gebruikt een schilderij van een moderne kunstenaar in een AI-programma.

De bewerking die eruit komt, lijkt niet meer op het originele schilderij.

Je deelt dat nieuwe beeld online.

Wat denk jij? Mag dat?

Dat mag

Waarom wel of niet?

Als je AI-beeld lijkt op een modern kunstwerk dat nog beschermd is, heb je toestemming nodig van de maker. Je mag je laten inspireren, ook in de stijl van de kunstenaar, maar je mag geen herkenbare delen overnemen.

Als het resultaat echt niet meer op het origineel lijkt, mag je het meestal wel.

Maak je het alleen voor jezelf, dan mag het sowieso.

Wat zou eerlijk zijn tegenover de kunstenaar van het originele schilderij?

Eigen mening. Alle antwoorden zijn goed.

3. Je gebruikt een schilderij van iemand anders in een AI-programma.

Daarna voeg je zelf dingen toe: tekst, kleuren, vormen.

Het resultaat lijkt nog een beetje op het originele schilderij.

Ben jij nu ook de maker van het nieuwe werk?

Hangt er vanaf

Waarom denk je dat?

Als je echt iets origineels toevoegt (bijvoorbeeld zelf bedachte tekst, vorm of kleur), dan ben je de maker van dat nieuwe deel. Maar je bent niet de enige maker van het hele werk, omdat je werk nog (deels) gebaseerd is op iets van iemand anders.

Mag jij dit werk verkopen of online zetten?

Nee

Waarom denk je dat?

Zolang het resultaat nog op het originele schilderij lijkt, heb je toestemming nodig van de oorspronkelijke maker om het te delen of te verkopen. Alleen als het niet meer herkenbaar is, mag het meestal wel.

4. Wat vind jij?

Moet je altijd toestemming vragen als je een kunstwerk van een ander gebruikt?
Ook als je met AI er iets nieuws van maakt?

Eigen mening. Alle antwoorden zijn goed.

Lees dit goed door

Je mag niet altijd zomaar een foto van een kunstwerk online zetten. Daar zijn regels voor:

- **Buiten op straat:**

Staat een kunstwerk of gebouw op straat, en kan iedereen het zien?

Dan mag je er een foto van maken en die delen of in je werkstuk gebruiken.

- **Binnen in een museum of gebouw:**

Maak je een foto van een kunstwerk dat binnen hangt of staat?

Dan mag je die foto niet zomaar online zetten. Je hebt toestemming van de kunstenaar nodig.

- **Kunstenaar al heel lang overleden?**

Is de kunstenaar meer dan 70 jaar geleden overleden?

Dan mag je zijn of haar werk wel gebruiken.

- **Jouw eigen kunst:**

Als jij zelf een originele tekening maakt, dan ben jij de maker.

Jij hebt dan het auteursrecht. Anderen mogen jouw werk niet zonder toestemming gebruiken.

Opdracht 2: Mag dit wel, of mag dit niet?

Lees de situatie. Kruis aan of het wel of niet mag.

	Situatie	Uitleg
1	Ik teken Disneyfiguren na en hang die op in mijn kamer.	Mag wel Want het is alleen voor jezelf. Zolang je het niet verkoopt of online zet, is het toegestaan.
2	In mijn werkstuk gebruik ik plaatjes van kunstwerken waar ik over schrijf.	Mag wel Als je er maar bij zet wie de kunstenaar is, hoe het werk heet en waar je de afbeelding hebt gevonden.
3	Voor mijn webshop heb ik een grappige bewerking van de Mona Lisa gemaakt.	Mag wel De schilder, Leonardo da Vinci is in 1519 overleden. Auteursrechtbescherming duurt 70 jaar na overlijden van de maker.
4	Ik heb een portret van mijn vriendin getekend en zet dat online. Ook al vindt zij dat niet goed.	Mag niet Je vriendin heeft portretrecht. Zonder haar toestemming mag je haar afbeelding niet online zetten.
5	Ik maak met AI een stripverhaal waarin Mario en Luigi meedoen en ga dat online zetten.	Mag niet De tekeningen zijn nog beschermd. Jij hebt wél auteursrecht op jouw verhaal en tekst, maar niet op de bestaande figuren.
6	Ik heb een foto gemaakt van het standbeeld van Johan Cruijff en druk het op Ajax T-shirts voor fans.	Mag niet Het standbeeld is kunst van Street Art Frankey. Je mag het niet gebruiken voor verkoop zonder zijn toestemming.

Opdracht 3: Mag je deze afbeeldingen online delen? Wat denk jij?

Hier zie je een paar plaatjes van bekende en minder bekende kunstwerken.

Zet bij elk plaatje een kruisje bij het juiste vakje:

Mag je dit gebruiken om online te delen, bijvoorbeeld op Instagram?

Let op: Denk goed na! Kijk of het werk nog beschermd is, of het om een persoon gaat, of dat het misschien gemaakt is door een computer.

	Afbeelding		Uitleg
1		Het Atomium in Brussel (1985, André Waterkeyn)	Mag wel Het kunstwerk staat buiten op een openbare plek. Je mag het delen als straatbeeld.
2		‘Het meisje met de glimlach’ Bron: Portretschilder Bianca Berends	Mag niet Niet zonder toestemming van de maker en van (de ouders van) het meisje, omdat het om een herkenbaar portret gaat.
3		De Sterrennacht van Vincent van Gogh	Mag wel Van Gogh is al meer dan 70 jaar dood. Dan vervalt het auteursrecht.
4		© Creativity machine	Mag wel Het is niet door een mens gemaakt. Dat betekent geen auteursrecht. Je moet wel vermelden dat het met AI is gemaakt.

Opdracht 4: Jouw kunstwerk

Stel je voor: jij hebt een supermooie tekening of knutsel gemaakt.

Je hebt er echt je best op gedaan.

En ineens zie je die tekening op een T-shirt in een winkel... maar niemand heeft jou iets gevraagd!

Zou je het een eer vinden?

Of juist oneerlijk, omdat het jouw idee was en je er niets voor krijgt?

Wat vind jij?

Eigen mening. Alle antwoorden zijn goed.